

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2017–2020

I detta EkonomiNytt presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt beskattningsutfall augusti
- Löne- och prisförändring för landsting
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Jämfört med den prognos SKL presenterade i april (EkonomiNytt 07/2017) är skatteunderlagets ökningstakt i princip densamma om man ser till hela prognosperioden. Marginella justeringar har gjorts för enskilda år.

Högkonjunkturen förstärks i år och nästa år

Svensk ekonomi har utvecklats överraskande starkt under första halvan av i år. Framförallt har produktionen i byggsektorn ökat påtagligt som en följd av kraftigt växande byggnadsinvesteringar. Inte minst bostadsbyggandet har fortsatt öka i snabb takt. Under fortsättningen av i år väntas ökningen i investeringarna mattas av. Också utvecklingen för svensk ekonomi i stort beräknas dämpas. För helåret ger det en BNP-ökning på 3,1 procent. Färre arbetsdagar jämfört med i fjol försvagar tillväxten ett par tiondelar. I kalenderkorrigerade termer beräknas BNP i år växa med 3,3 vilket kan jämföras med en ökning på 2,9 procent i fjol. Nästa år beräknas BNP i kalenderkorrigerade termer öka med 2,3 procent.

Den fortsatt positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter växa i relativt snabb takt i år och nästa år. Arbetslösheten pressas tillbaka och når mot slutet av i år ner mot 6,5 procent. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Tolvmånaderstalen för KPI har tillfälligt nått över 2 procent, men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under nästa år. Den fortsatt

svaga prisökningstakten gör att Riksbanken dröjer att höja styrräntan till nästa höst.

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi beräknas stabiliseras på en hög nivå nästa år. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. BNP-ökningarna begränsas till 1,4 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. Situationen för kommunsektorns del blir särskilt problematisk av att befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg fortsätter växa i snabb takt.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020
BNP*	2,9	3,3	2,3	1,4	1,4
Sysselsättning, timmar*	1,7	1,1	1,1	0,0	0,0
Relativ arbetslöshet, nivå	6,9	6,6	6,5	6,5	6,6
Timlön, nationalräkenskaperna	2,6	3,1	3,1	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	3,0	3,1	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	2,0	1,7	1,9	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,8	1,7	2,3	2,9
Realt skatteunderlag	2,6	1,1	1,2	0,5	0,6
Befolkning	1,3	1,4	1,1	1,0	1,0

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Men skatteunderlagstillväxten avtar snabbt

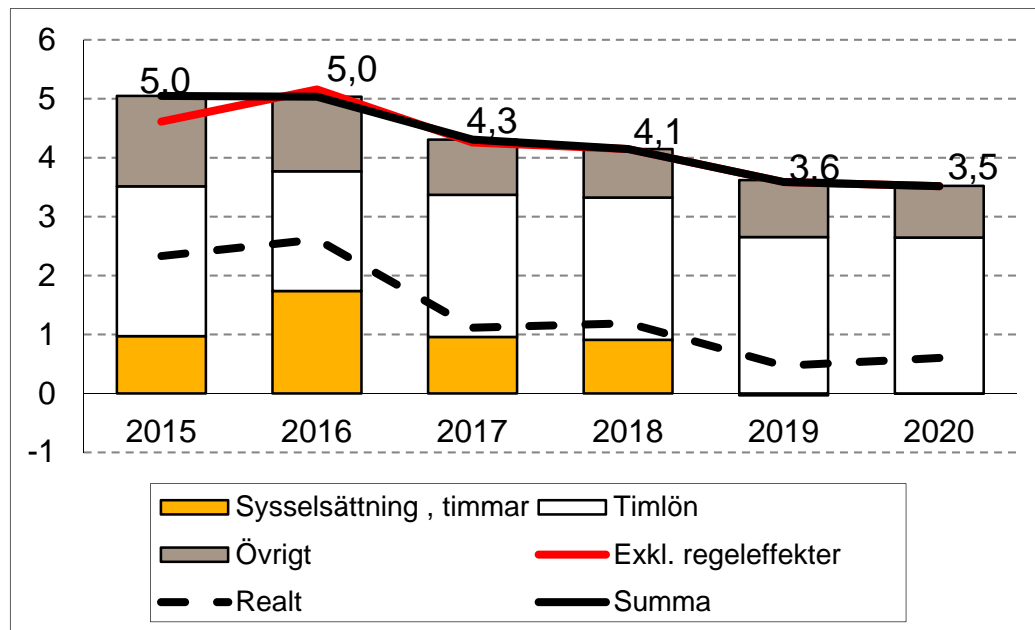
Skatteverket presenterade den 8 augusti ett preliminärt beskattningsutfall. Deras prognos för skatteunderlagets förändring 2016 (baserad på 99 procent registrerade deklARATIONER) innebär en ökning av skatteunderlaget med 4,8 procent. Det ger inte skäl att ändra vår bedömning från april, att ökningen uppgick till 5,0 procent. Nästa gång Skatteverket presenterar preliminärt beskattningsutfall är den 5 september.

Skatteunderlagsprognosen för 2017–2020 är baserad på den samhällsekonomiska bild som beskrivs här ovan.

Vår bedömning av skatteunderlaget innehåller endast små ändringar jämfört med den prognos vi presenterade i april (EkonomiNytt 07/2017). Det betyder att ökningstakten väntas avta successivt från den starka utveckling vi såg år 2016 (diagram 1). Från och med 2019 förutser vi en skatteunderlagstillväxt som understiger genomsnittet för den tid som gått sedan millennieskiftet.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Den huvudsakliga förklaringen är att ökningen av arbetade timmar upphör när konjunkturtoppen passerar. I viss mån bidrar det även att grundavdragen beräknas stiga snabbare om ett par år, vilket endast till en mindre del motverkas av att lönehöjningarna blir större och inkomster av pension och arbetslöshetsersättningar tilltar.

Förändring jämfört med SKL:s prognos från april

Jämfört med den prognos vi presenterade i april (EkonomiNytt 07/2017) är förändringen i skatteunderlagets ökningstakt liten. Marginella justeringar har gjorts för enskilda år men sett över hela perioden är ökningen i princip densamma.

För år 2017 har skatteunderlagstillväxten reviderats ned marginellt som resultat av små justeringar av ett flertal variabler. Till följd av utfallsstatistik för första halvåret har arbetade timmar justerats ned och timlönen upp, vilket sammantaget medfört en liten minskning av lönesumman. Även pensionsinkomster samt sjuk- och föräldrapenning har reviderats ned till följd av ny statistik, medan arbetslöshetsersättningar reviderats upp.

År 2018 har en upprevidering arbetade timmar och nedrevidering av pensionsinkomsterna givit en liten uppjustering av skatteunderlagsutvecklingen i nettoeffekt. Även för åren därefter har marginella justeringar gjorts, främst till följd av ändringar i pensionsprognosen.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Regeringens prognos visar snabbare tillväxt av skatteunderlaget i år och mot slutet av prognosperioden än SKL:s. Skillnaden år 2017 beror främst på att regeringens prognos visar större ökning av arbetade timmar och löner samt mer sjuk-

penninginkomster. Åren 2019 och 2020 utgår regeringen från betydligt mer positiv utveckling av arbetade timmar än SKL, men det motverkas delvis av att pensioner och arbetsmarknadsersättningar tilltar snabbare i SKL:s prognos.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2016–2020
SKL, aug	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5	22,3
ESV, jun	5,4	4,6	3,7	3,6	3,6	22,7
SKL, apr	5,0	4,4	4,0	3,5	3,6	22,2
Reg, apr	4,9	4,8	4,1	4,2	3,9	24,0

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Även i Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos växer skatteunderlaget snabbare än i SKL:s. Att ESV har större skatteunderlag 2016 beror framförallt på högre pensionsinkomster och lägre grundavdrag. Även för i år har ESV en mer positiv prognos än SKL, främst till följd av snabbare sysselsättningsökning och större ökning av beskattningsbara sociala ersättningar. Det motverkas delvis av lägre lönehöjningar och större avdrag än i SKL-prognosen. År 2018 växer skatteunderlaget mer i SKL:s än i ESV:s prognos. Det beror framförallt på att SKL:s bedömning grundas på att både löneökningar och sysselsättning blir större än i ESV-prognosen.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2019 och 2020 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2016	2017	2018	2019	2020
Snitt 10 år	4,0	4,1	3,9	3,8	4,0
Årlig ökning	5,2	4,3	4,1	3,6	3,5
Differens	1,2	0,2	0,2	-0,2	-0,5

Källa: Skatteverket och SKL.

Preliminärt beskattningsutfall augusti

Som nämns ovan har Skatteverket sammanställt ett första preliminärt utfall över beskattningsbar förvärvsinkomst för inkomståret 2016. Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<https://skatteverket.entricscape.net/#view=dataset&resource=https://skatteverket.entricscape.net/store/9/resource/211>

Det finns stora variationer mellan landstingen i förändringen av den beskattningsbara förvärvsinkomsten mellan 2016 och 2015. Den största ökningen uppgår till 5,38 procent medan den minsta ökningen är 3,51 procent. Det preliminära utfallet bygger på 99 procent av deklARATIONERNA. Hur stor andel av deklARATIONERNA som granskats i respektive landsting finns på webbplatsen som hänvisas till ovan. Det slutliga beskattningsutfallet beräknas vara klart den 5 december.

Slutavräkningar 2016–2017

Slutavräkning 2016

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2015 och 2016 till 5,0 procent respektive 5,3 procent i Budgetpropositionen för år 2016. Slutligt utfall för 2015 blev 5,05 procent och vår prognos i december 2016 visade på en ökning av skatteunderlaget med 4,8 procent för 2016. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2016 till –99 kronor per invånare den 1.11.2015.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär innebär en uppräkning med 5,0 procent för 2016 och därmed uppstår en korrigeringspost på +46 kronor per invånare den 1.11.2015 för 2016. Jämfört med vår prognos i april är det en ingen förändring.

Slutavräkning 2017

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2016 och 2017 uppgår till 5,0 procent respektive 5,2 procent, enligt Budgetpropositionen för 2017. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkning vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2017 blir negativ och uppgår till –213 kronor per invånare den 1.11.2016. Jämfört med vår prognos i april är det en försämring med 25 kronor per invånare.

Löne- och prisförändring för landsting

Dessa beräkningar bygger på den bild av samhällsekonomin som presenteras ovan. Ökningstakten för priser och läkemedel är högre i år jämfört med förra prognosen av LPIK och något högre jämfört med tidigare prognoser på längre sikt (Ekonominytt 09/2017 från maj).

Vi räknar med fallande läkemedelspriser efter en tillfällig ökning 2016. Notera att vi här endast räknar med rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika. Här ingår alltså effekterna av statens överenskommelse med läkemedelsindustriföreningen (LIF), patentutgångar etc. Den eventuella merkostnaden för nya läkemedel ingår inte i våra prismätningar. Att nya läkemedel ofta kostar mer antas spegla en förbättrad kvalitet och betraktas alltså inte som en prisförändring.

Prisökningarna tilltar i takt med återhämtningen i samhällsekonomin.

Tabell 4. Prognos för LPIK

Årlig procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
LPIK inkl. läkemedel	2,1	2,4	2,8	2,9	2,5	2,5
– Timlön	2,7	2,8	2,9	3,2	3,2	3,2
– Socialavgifter	2,7	3,6	5,8	5,4	3,4	3,3
– Läkemedel	0,8	–0,1	–0,7	–0,7	–0,7	–0,7
– Förbrukning	1,3	2,3	2,1	2,3	2,4	2,4
LPIK exkl. läkemedel	2,3	2,8	3,3	3,4	3,0	3,0

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting (LPIK) som används i SKL:s egna beräkningar och analyser och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Tabell 5. Prognos för Landstingsprisindex, LPI

Årlig procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	2,5	2,7	3,1	3,2	2,8	2,8
– Timlön	3,3	3,3	3,4	3,7	3,7	3,7
– Socialavgifter	3,4	4,1	6,3	5,9	3,9	3,8
Landstingsprisindex exkl. läkemedel	2,8	3,2	3,7	3,8	3,4	3,3

Nästa prognos för landstingens prisutveckling beräknas i samband med skatteunderlagsprognosen som publiceras i september 2017.

I övrigt gäller följande förutsättningar

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag Lt-2017–2021-11-17” på vår webbplats via nedanstående länk:

www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx

Genom att i Excel-filen skriva in den egna läns-koden, får man beräkningar och bakgrundsavgifter för sitt landsting.

I prognosunderlaget redovisas beräkningar per landsting av skatter och statsbidrag för åren 2017–2021. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På

vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via Ekonomi, juridik, statistik/Ekonomi/Budget och planering/Statsbidrag, eller via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidrag-specificering.1403.html>

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Landsting som använder den nya modellen Skatter & bidrag, kan ladda ner filen för förenklad uppdatering:

- Uppdateringsfil-Lt-11-17.xls

från vår webbplats via Ekonomi, juridik, statistik/Ekonomi/Budget och planering/Skatter och bidrag, landsting. Följ sedan instruktionerna i filen, eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta EkonomiNytt.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (EkonomiNytt 07/2017) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt beskattningsutfall augusti

Beräkningarna bygger i övrigt på att befolkningen i varje län utvecklas i takt med riksprognosen men med hänsyn till historisk trend.

Den del av ”välfärdsmiljarderna” som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed även i våra beräkningar.

Kurs i utjämningsystemet och modellen ”Skatter & bidrag”

För nytillkomna användare av modellen Skatter & bidrag erbjuder vi tisdagen den 5 september en kurs i modellen och utjämningsystemet. Under dagen varvas teoretiska genomgångar av utjämningsystemets grunder med praktiska övningar i modellen Skatter & bidrag. Då finns även möjlighet att arbeta med egna frågor under handledning. Eventuella aktuella frågor tas upp.

Plats Saturnus konferens, Hornsgatan 15, Stockholm

När Tisdagen den 5 september, kl. 9:30–16:00

Preliminärt program

vid ankomst: Kaffe och smörgås

09.30–12.00 Utjämningsystemet

12.00–13.00 Lunch

13.00–16.00 Modellverktyget ”Skatter & bidrag”

Kostnad 1 000 kr per person inklusive lunch, men exklusive moms.

Anmälan via e-post till Mona Fridell (mona.fridell@skl.se) senast den 21 augusti. Platsantalet är begränsat. Ange särskilt fakturaadressen och eventuella kostavvikelser.

Observera att alla deltagare behöver ha med en egen dator.

Mer information om kursens innehåll kan du få av Mona Fridell, kontaktuppgifter finns längre ned. Information finns även på vår webbplats www.skl.se under ekonomi, juridik, statistik/ekonomi/budget och planering/skatter och bidrag landsting eller nedanstående länk:

<https://skl.se/tjanster/kurserochkonferenser/kalenderhandlingar/utjamningssystemetochmodellensskatterbidraglandsting.12593.html>

Information om tidpunkter under 2017

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi. Länk till sidan **Ekonomikalendern** finns under bilden med almanacka och spargris.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi finns de senaste uppdaterade EkonomiNytten tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan dem.

Frågor om detta EkonomiNytt kan ställas till Per-Lennart Börjesson (makroekonomi) 08-452 77 55, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Madeleine Holm (löne- och prisförändring för landsting) 08-452 70 01, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10. Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se .

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Mona Fridell

Bilagor

”Prognosunderlag-Lt-2017-2021-11-17.xls”, finns på vår webbplats via följande länk: www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx